

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Neželeni dopisi, pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Štefan Godina. Lastnik konsorcijski list »Edinost«. — Tisk tiskarne »Edinost«, vpisane zadruge z omejenim prejemom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—
Za pol leta 12.—
za tri mesece 6.—
za nedeljsko izdajo za celo leto 5.20
za pol leta 2.60

EDINOST

Posamezne številke »Edinosti« se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vin. Osmrtice, zahtevale, poslanice, oglasi denarnih zavodov mm po 20 vin. Oglasi v tekstu lista do pet vrst K 20.— vsaka nadaljnja vrsta 2.—

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev. Oglase sprejema inšerati oddelček »Edinosti«. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi »Edinosti«. — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in inšerati oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštnoštevilni račun št. 841.652.

Pri Zdravščini Italijani odbiti, pri Gorici izpraznili vse zavzete postojanke.

Spopad ob besarabski mejl. - Uspeh pri Kamionki-Strumilowi. - Odbiti srđiti ruski napadi pri Sokalu, južno Narewa in Nazielska.

Z avstrijsko-italijanskega bojišča.

DUNAJ, 29. (Kor.) Uradno se objavlja: 29. julija 1915.

Na primorski fronti so izvršili Italijani le na robu planote pri Zdravščini in pri Vermejanu brezuspešne napade.

Na predbojišču predmostja pri Gorici je sovražnik izpraznil svojo postojanko in se je umaknil v ono linijo, ki jo je imel pred bitko.

Na koroški meji artiljerijski boji in praske.

Na tirolskem mejnem ozemlju je bil sovražni bataljon pri Marcu v dolini Adiče vržen nazaj, v ozemlju Toiane razpršena ena italijanska stotinja.

Namestnik šefa generalnega štaba, pl. Hofer, iml.

Komunikacije Cadorne.

DUNAJ, 28. (Kor.) Iz vojnega časnikarskega stana poročajo: Poročila sovražnih generalnih štabov:

Italija, 26. julija. — Včeraj se je ob spodnjem delu Soče po običajni zelo ačinkujoči artiljerijski pripravi posrečilo naši pehoti, da je energično prodrla naprej in vidno napredovala. Na levem krilu se je vršil boj za razsežni del gozdnatega, od nas kapucinski gozd imenovanega ozemlja. Osvojili smo pri tem nekaj zakopov pred Sv. Martinom na Krasu. Na desnem krilu je ostal hrib Sebusi, ki je ponovno menjal lastnika, končno večji del naših rokav. Boj je bil zelo trdovraten, posebno v gozdovih, kjer se je sovražnik močno utrdil in odkoder ga je bilo treba pregnati z balonjetnimi napadi. Sovražnik se je posluževal tudi dušičnih bomb in granat, proti katerim so se morale zavarovati naše čete z maskami. Koncem dneva smo našli 1600 ujetnikov, med njimi 30 oficirjev.

(Poročilo italijanskega generalnega štaba z dne 25. julija): »Na Koroškem so napadle sovražne sile v noči na 25. t. m. naše postojanke na sedlu Somdogna, a so bile takoj odbite«, je le izbruh razburjene sovražne fantazije. Ta vest je popolnoma izmišljena in se jo zamore oprostiti le na ta način, da bazira na napačnem poročilu dotičnega podpoveljnika. V tej noči je vladal na sedlu Somdogna skoro popoln mir, ki je bil moten le po strelah naših patrulj na sovražne postojanke.)

Italijansko mornariško poročilo z dne 26. julija, ponoči. — Naše operacije na morju proti sovražnemu obrežju, ki so se vršile istočasno z onimi, o katerih poroča »Agence Havas« iz Turina, so imele namen, iztrgati sovražniku nadvladje nad obnimi otoki, ki so najbližji našemu obrežju in iz katerih je lahko mogoče opazovati gibanja našega brodovlja in ki so bili najbližje torpedne in letalske postaje.

Takoj začetkom sovražnosti je bil otok Pelagoza parkrat bombardiran, a je ostal kljub temu v optični zvezi z dalmatinskimi obrežjem. Zato se je izkazala potreba, da se otok definitivno zasede in preišče, pri čemer je bila po natančni preiskavi posadka, ki je bila skrita po številnih globokih zasekah in jamah otoka, ujeta. Okupacija je bila izvršena ponoči v veliki naglici po naših torpednih lovcih in pomorskih ladjah, ker je bilo potrebno, da se izkrene moštvo preskrbi ne samo z vsem, kar je potrebno za uspešno o-

brambo, ampak tudi z živili. Vse akcije sovražnika so ostale brezuspešne. Strategično važni otok je v naši posesti.

Istočasno je eskadra francoskih torpednih lovcev, spremljana in podpirana od naših lahkih križark, prerežala pri otoku Lastva podmorski kabel in razrušila postaje podmorskih čolnov in letalskih postaj na tem otoku. Ta z vojaškega in mornariško tehniškega stališča težavna akcija je bila po francoskih torpednih lovcih izvršena z veliko previdnostjo in drznostjo. Posebno »Magon« in »Bisson« sta se odlikovala pri prerežovanju kabla in uničevanju etabliške postaje. Oddelek mornarjev, ki je bil izkrcan, je bil na povratku živahno obstrelevan s puškami, vendar pa je izgubil, krit po topovih »Magona«, le enega moža.

Težki poraz Italijanov na soški fronti.

Vojaški sodruđnik »Tagespost« piše 28. t. m.:

Izredno učinkujoče, jasno poročilo našega generalnega štaba o drugi bitki pri Gorici, gotovo navdaja vse domoljube z veliko radostjo. 100.000 Italijanov je plačalo poizkus predora naše fronte, da bi odšli za njo ležeče ozemlje, s smrtno ali težkimi ranami. V prvi bitki pri Gorici so izgubili Italijani vsega skupaj 80 tisoč mož. Če seštejemo obe številki, vidimo, da je od italijanske bojne armade, ki se ceni na 700.000 do 800.000 mož, padla nekako četrtina pred našimi postojankami, deloma mrtvih, deloma pa za mesece nesposobnih za boj.

Od 4 pehotnih divizij, ki jih je postavila Italija, je bilo v prvi bitki pri Gorici potolčenih kakih osem do deset. Druga bitka pa se je končala s težkim porazom sedemnajstih pehotnih divizij. Ker so se zamenjale posamezne divizije po prvi bitki, moremo računati brez pretiravanja, da je po zadnjem težkem porazu daleč nad polovico sploh obstoječih divizij zelo trpelo za daljši čas.

Sijajna zmaga v eni največjih defenzivnih bitek, kar jih pozna vojna zgodovina. Soča je postala grob italijanske armade. Gotovo bodo zopet napadali, gotovo zopet pošljejo sveže čete na našo fronto, uspeh pa bo isti. Izkušnim voditeljem, generalnemu polkovniku nadvojvodi Evgenu, generalnemu polkovniku baronu Conradu, ki je kot načelnik generalnega štaba ustvaril predpogoje te večno znamenite defenzivne bitke, podvoditeljem in junaškim boriteljem gre vroča zahvala domovine.

Iz Italije.

Bissolati ranjen.

»Kölnische Zeitung« poroča: Voditelj reformiranih italijanskih socialistov Leonida Bissolati, ki ga je inozemstvo nekoliko bolje spoznalo pred nekaterimi leti, ko ga je tekoma ministrske krize po kralj Viktor Emanuel k sebi na posvetovanje in je Bissolati prišel k avdienci v svojem sukniču in z mehkim klubom, je pred izbruhom vojne večkrat s stvarnimi časniškimi članki pozivljal na vojno proti Avstriji in Nemčiji in je sedaj to svoje navdušenje tudi plačal s svojo krvjo. Takoj po napovedi vojne je vstopil v armado kot prostovoljec in je kot izkušni planinec vneto sodeloval v bojih v obmejnem pogorju, dokler ga nista nekega dne v bojih ob Soči ranila dva strela, eden v spodnji del telesa, drugi pa v steg-

— Bankirja svojega očeta nisem našel doma . . . vrne se šele v osmih dneh . . .

— In zato najbrž nisi mogel dobiti denarja? No, tej nezgodi se da lahko odpo-moči . . . potrebuješ petindvajset zlatnikov, kakor praviš . . . tu jih imaš.

S temi besedami je Karel odprl svojo listnico in vzel z nje bankovec, ki ga je dal Hektorju. Le-ta pa ni hotel vzeti zapeljivega papirja in je dejal:

— Ne, ne, od tebe si nočem izposojevati, ne, nikakor ne?

— Ker mi je neprijetno.

— Torej me ne smatraš za svojega prijatelja?

— O, da, gotovo, toda . . .

— Nikakršne »toda«, — ga je prekinil Karel, ali se pa spreva. Ko dobiš denar, mi vrneš teh petsto frankov. Meni se zdi, da ni prav nikakršne razlike, ali je ta papir dotlej v mojem, ali pa v tvojem žepu.

Hektor je, mimogrede povedano, vendar videl v tej stvari veliko razliko. Dal

no. Kakor poroča »Corriere della Sera«, rani baje niste težki.

Poostrena mejna kontrola.

Iz Curiha poročajo 28. t. m.: Od včeraj sem izvršujejo italijanske mejne oblasti mejno kontrolo z vso strogostjo. Od-slej ne propuščajo več niti Nemcev iz države. Švicarski železniški uradniki in nameščenci v uniformi, katerim je bilo do včeraj brez potnega lista dovoljeno prekoračevanje meje v svrhu kratke muditve, ne dobivajo odslej več takega dovoljenja. Ta poostritev se splošno spravlja v zvezo z napovedbo vojne Italije Nemčiji, ki jo je baje pričakovati v kratkem.

Izjavljeni italijanski upi.

Iz Berolina poročajo 28. t. m.: Pred nekaj dnevi je neki italijanski letalec vrgel v Gorico listič s sporočilom, da Italijani na vsak način zavzamejo Gorico do 25. julija. Pri nekem ranjenem italijanskem častniku pa so našli pismo, v katerem je pisal svojim staršem, da trdno upa, da bo Gorica kmalu zavzeta. Pismo je nameraval 25. julija oddati v Gorici. No, kakor se vidi, bodo Italijani pač še počakali nekoliko, preden bodo oddajali svoja pisma v Gorici.

Arežiran italijanski, iredentovski hujskač.

Iz Lugana se poroča 28. t. m.: V Benetkah je bil arežiran eden najhujših vojnih hujskačev, predsednik tamkajšnje podružnice društva »Trento e Trieste«, Silvio Scarpa, ker je poneveril vojaški denar.

D'Annunzio nad Trstom?

Iz Chiassa poročajo: »Tribuna« piše, da je D'Annunzio poletel na nekem letalu, ki ga je vodil mornariški poročnik Miraglia, preko Trsta. Ko je poročnik metel bombe na arsenal (?), je metel D'Annunzio z letala poetično navdušene proglase na »Rimu zvesto, le še malo časa neodre-seno mesto«. — Kolikor je nam znano, niso niti poročnikove bombe niti D'Annunzijsve proklamacije napravile v Trstu nikakršne škode.

O bojih v Val Daone.

Na južnem pobočju mogočnega gorskega grebena skupine Adamello izvira Chiese, kot eden odtokov gornji del nad 3000 m dvigajoče se gorske velikane pokriva-jočih ledenikov. Goboka dolina, ki si jo je izrezal med dvema velikanskima gorskima grebenoma, se imenuje v gornjem delu Val di Fumo, pozneje, ko se reka v velikem loku obrne proti jugovzhodu, da dospe do Judikarie, pa Val Daone. — Seldnja dolina se je v zadnjem času mnogo imenovala, ker poroča italijanski generalni štab zelo rad in često o uspešnih bojih v tej dolini.

Na zapadnem delu doline raztezajočem se grebenu, se nahaja meja in ni za manjše oddelke Italijanov nobena težava, da dokazujejo svojo podjetnost z vpadi v Val Daone. Posebno zapeljiva je zanje mala postranska dolina Val di Leno, v katero vodi več prehodov iz Val Camonike, doline Ogila. Tu se je od začetka vojne vgnezdila 90. alpinska stotinja. Napravila si je na severnem pobočju Re di Castella dve udobni taborišči in se je zadovoljila s tem, da je s patruljami ogroževala ozemlje grebena Boazzolo. Val Daone in dolina Danerba.

Tej idili je sklenilo poveljstvo najbližjega obrambnega oddelka napraviti konec. Južno dolino Danerba se dviga Monte Bagolo, ki nudi krasen razgled v Val di Leno. Tu je patruljeval stalno nadpaznik finančne straže Nicolodi s 25 možmi in je

natančno opazoval delovanje Italijanov. Gotovo mu je prišlo ponovno na misel, da bi bilo dobro, napraviti konec temu udobnemu življenju, če bi se na pobočju Monte Bagola nahajal kak gorski top.

Dne 5. julija pozno popoldne so prodre majhne skupine neopaženo iz Judikarie na gorsko pobočje, ki spremlja severno Val Daone. Ko so se skupine zbrale v temni noči, so štele vojlovce in dva gorska topova. Do jutranjega svitla so nadaljevali s prodiranjem, da se potem se pred izdajsko jutranjo svetlobo poskrilejo na dobro zavarovanem mestu v bližini neke planšarske kočice. Voditelj male čete in artiljerijski poveljnik sta odpotovala proti Monte Bagolo. Nicolodi, ki ju je že čakal, je sporočil, da se pri alpincah ni nič izpremenilo. Sedaj je bilo treba poiskati primeren prostor za oba topova. Nato sta se oba oficirja vrnila k svojemu oddelku, ki se je ob 9 zvečer spravil zopet na pot. Težave so bile velike in vedno bolj se je bilo treba bati, da nam ne bo mogoče priti na lice mesta pred jutranjim svitom. Tu se je javil eden Nicolodijevih mož s poročilom, da so Alpinci proti večeru večidel zapustili svoja taborišča. Očividno so se umaknili v ozemlje Lago di Campa.

Treba je bilo torej potrpežljivosti in čakati na povratek sovražnika. Oddelke je zopet poiskal skrivališče, da prebije dan varno.

Na predvečer se je podalo na pot iz spodnje doline Daone 20 mož, večinoma črnovojnikov, pod vodstvom Gritscha. — Skupini se je pridružil še strelski nadporočnik Rabauer, ki bi moral s svojim oddelkom prispeti s Cime di Boazzolo proti izlivu doline Leno, s krogljani se grebenu, da prežene tamkaj eventualno se nahajajoče italijanske patrulje, ki bodo morda vendar zamogle zapaziti kolono z gorskima topovima. Daje je dobila mala četa nalogo, da zagreni Italijanom beg v dolino Leno, če bi hoteli ubežati tjakaj pred artiljerijskim ognjem. Da ne bi zamogel priti sovražnik niti gorskima topovima niti Gritschovi patrulji za hrbet, je majhen oddelček zaprl ozemlje Lerta.

Nadporočnik Rabauer in Gritschova patrulja sta kljub vsem težavam in nevarnostim ponočnega hribolaznega prispela ob 4 zjutraj na greben Boazzola. Na poti ni bilo najti nobenega sovražnika, toda koncem grebena se je ustalil močen italijanski oddelček. Pri belem dnevu bi jih bilo mogoče napasti. Patrulja nikakor ni bila v prijetnem položaju. Hotela je na vsak način priti na zaželeno višino in je ostala zato ves dan skrita v dobro pripravljeni postojanki.

Morda so Italijani opazili, da na grebenu nekaj ni v redu, ali pa je kaka patrulja patruljirala po grebenu, kratkoma, ob 2 popoldne je počilo par strelcev in naša patrulja je bila odkrita. Nadporočnik Rabauer je v boju, ki se je nato razvil, kljub italijanski premoči zamogel držati sovražnika v šahu. On in njegovi ljudje so streljali presigurno. Toda proti večeru je postal položaj nevaren. Alpinci so se popoldne vrnili v svoje postojanke. Ko so zaslišali bojni šum na višini, se jih je takoj podalo okoli 150 v manjših oddelkih na pot, da napadejo Tirolce za hrbtom in v krilih.

Rabauerjeva četica je morala napraviti fronto na vse strani. Če prav je pustil lovec Koch skupno z enim strelcem sovražni oddelček, ki je štel 25 mož, do svojega skrivališča in jih potem s strelji več pobil in ranil, čeprav je imel nadporočnik zaznamovati dober strel in jih je

sprejel četovodja Gritsch pet na svoj račun in tudi drugi strelci niso streljali zastoj, vendar se je obroč premoči vedno bolj sklepal okoli hrabre čete in bi bila katastrofa neizogibna, če bi napravila noč konec streljanju. Nadporočnik Rabauer je zato zaukazal svojim ljudem, da se naj naglo umaknejo. Vsled spretnosti četovodje Gritscha in patruljnega voditelja Kvapila se je posrečilo potuljiti, umakniti se brez izgub.

Italijani so bili veseli, da so se iznebili motilcev miru. En del se je takoj vrnil v taborišče. Na višinah je ostala le dosedanja straža, potem po en majhen oddelček na Cima di Boazzolo, na pobočju Casine Boazzolo in potem dalje jugozapadno. — Sredi v grebenu je bil nadporočnik Rabauer skrit s svojimi ljudmi za skalami. On ni hotel zapustiti svojega mesta, ker je bilo pričakovati naslednjega jutra napad in je bil trdno prepričan, da Italijani ne bi mogli opaziti, da je del patrulje zaostal.

Na Monte Bagolo je vladalo med tem živahno delovanje. Ko je bil naznanjen povratek alpincev v njihova taborišča, je odšla polovica Nicolodijevga oddelka v dolino Danerba, da zasigura desno krilo artiljerijske postojanke; ena patrulja je splezala v isto svrhu v ozemlje kočice Boazzo. Takoj, ko je nastal mirak, so začeli z vlačitvenjem obeh gorskih topov na določeno postojanko.

Dne 8. julija ob 4 zjutraj sta bila topova že pripravljena, in namenjena direktno na sprednja taborišča Italijanov. Ob 5 so že zagrmeli prvi strelci; istočasno je voj naših vajakov obsul poljsko stražo alpincev ob izhodu iz doline Leno, s krogljani. Kakr' razkopano mravljšče so vrveli Italijani v prvem taborišču. Ena skupina, očividno oficirji, so se zbrali na neki skali, da bi videli, odkod prihaja ta ropot; tu se razletel šrapnel sredi med njimi. Obležali so vsi mrtvi oziroma ranjeni. Trajalo je precej časa, predno so prišli alpinci k sebi, zgrabili za orožje in se razvrstili v krilih. Topova sta začela obsipati nato kritja in strelske jarke z granatami. Ko je ena eksplodirala sredi jarka, so alpinci takoj pobegnili proti Lago di Campu, deloma pa po dolini navzgor.

Nadporočnik Rabauer, kojega patrulja se je med tem zopet vrnila na višino, je izstrelil za bežičimi Italijani v dolino več strelcev, nakar so se Italijani obrnili, a takoj zopet opustili ta načrt, ko so topovi vnovič zagrmeli.

Sedaj ni bilo nobenih ciljev za artiljerijo in zato se je oddelček zbral na Monte Bagolo, da se ob poldnevih popoldne vrne nazaj.

V ozemlju Monte Boazzolo pa je bilo še ves dan zelo živahno. Rabauerjev nastop je direktno povzročil okoli se nahajajoče italijanske oddelke in patrulje, ki so pričele streljati od vseh strani. Vendar pa sta Rabauer in Gritsch vzdržala sovražnika v precejšnji razdalji. Ko je nastopila noč, se je naša patrulja umaknila. Njene izgube so bile majhne. Lovce Koch je bil ranjen na nogi, črnovojnik Maccan Battista pa je bil ujet.

Ker so Italijani končno vendar zamogli ostati na Monte Boazzolo, so poročali seveda o srečnih bojih v Val Daone. Kaki so ti srečni boji, nam kaže ravno opis teh dogodkov.

Boji v Tripolitani.

CHIASO, 27. (Kor.) V boju pri Tarhuni v Libiji so vstali vjeli bersaljskega podpolkovnika Rossettija.

Hektor jo je prekinil in začel peti ljubavno pesem.

— Molči vendar! — je zakričala Kalipso; — poslušajte me spoštljivo in pazljivo, če ne bom molčala!

— Poslušamo!

— Torej, rekla sem, da nam je še nekdo dolžan ljubavno pripoved in da ti zidovi krijejo v sebi romanskega junaka . . .

— In kdo bi bil ta? — je vprašal Karel.

— Saj sam bolje veste, kot vsak drug, Karel, kajti vi sam ste ta junak . . .

— Jaz?

— Da, vi!

— Kdo vam je rekel to?

— Vi sami.

— Kdaj pa?

— Tisti dan, ko ste prišel v Pariz.

— Šalite se, Kalipso!

— Niti najmanj!

— Ne vem niti besedice o tem.

— Ali naj vam nekoliko osvežim spomin?

— Bilo bi mi zelo ljub.

PODLISTEK

GREŠNICE.

Romani. — Francoski spisal Xavier de Montepin

Ko sta prišla v rue Caumartin, je Hektor obstal pred hišo št. 20 in rekel Karlu: — Počakaj me tu; najdalje v treh minutah sem zopet tu.

Hektor je res prišel že po par minutah na ulico in sicer zelo nejevoljnega obraza. Jezno je tolkel s palico ob tlak in grizel smotko.

— Kaj pa ti je? — ga je vprašal Karel.

— Nič, nič!

— Oprosti, dragi moj, meni se pa zdi ravno nasprotno res.

— No, da, imel sem res neznanost, majhno nevednost . . .

— Kaj pa, dragi Hektor? — je vprašal Karel sočutno, — prosim te, povej mi vendar, kaj se ti je zgodilo,

Z avstrijsko-ruskega bojišča.

DUNAJ, 29. (Kor.) Uradno se objavlja: 29. julija 1915, opoldne.

Na meji med Bukovino in Besarabijo so nanadli hrvatski deželni brambovci in ogrski črnovojnikji neko močno zgrajeno rusko postojanko. Sovražnik je bil popolnoma presenečen in se je po krvavi boju mož proti možu, ki ga je stal 170 mrtvih, umaknil iz svojih zakopov.

Vzhodno Kamionke Strumilowe so ujele naše čete enega podpolkovnika, 7 oficirjev in 500 mož.

Pri Sokalu so bili zopetni srđiti napadi sovražnika odbiti.

Sicer je položaj na severovzhodu nezpremenjen.

Nomestnik šefa generalnega štaba, pl. Höfer, inul.

Z nemško-ruskega bojišča.

BERLIN, 29. (Kor.) Veliki glavni stan, 29. julija 1915.

Vzhodno bojišče.

Severovzhodno Suwalka, na obeh straneh železnice, ki vodi v Olito, so zasedle naše čete del sovražnih postojank, ujele 2910 mož in uplenile dve strojni puški.

Včeraj in danes ponoči so ponovili Rusi napade na našo fronto južno Narewa in južno Nazielska. Vsi napadi so se izjalovili ob težkih izgubah za sovražnika.

Jugovzhodno bojišče.

Proti Gori Kalvariji so skušali Rusi v noči od 27. na 28. julija prodirati proti zapadu, a so bili včeraj napadeni in vrženi nazaj.

Vrhovno armadno vodstvo.

Novi predsednik ruskega državnega sveta.

PETROGRAD, 28. (Kor.) Državni tajnik in član državnega sveta, Kulomšin, je bil imenovan za predsednika državnega sveta.

Z zapadnega bojišča.

BERLIN, 29. (Kor.) Veliki glavni stan, 29. julija 1915.

Zapadno bojišče.

Zapadno Soucheza je bil francoski napad odbit.

Vrhovno armadno vodstvo.

Torpedirani parniki.

LONDON, 28. (Kor.) Ribiška ladja »Westenard« je bila v Severnem morju potopljena od podmorskega čolna. Posadka je bila rešena.

Eksplozija v letalskem hangarju.

LONDON, 28. (Kor.) V letalskem hangarju londonskega okraja Wormwood Scrubs je prišlo do plinove eksplozije. Tri osebe so bile ubite, dvajset pa je bilo ranjenih.

Francoski vojaški krediti.

LYON, 28. (Kor.) »Le Progres« poroča iz Pariza: Proračunski odsek zbornice je sprejel po poročilu Metinsa zakonski usnetek glede novih dopolnilnih kreditov za vojsko in mornarico za računsko leto 1914. Krediti dosegajo višino 180 milijonov frankov.

Razmere med Nemčijo in Ameriko.

PARIZ, 28. (Kor.) »Petit Parisien« poroča iz New-Yorka: Ko je Roosevelt zaznal za torpediranje ameriške ladje »Leelanow«, je vzkliknil: »To je strašna žalitev! To je položaj, v katerega nas je zavladala politika miru za vsako ceno. Kateri Amerikanec ne bo čutil od Nemčije nalašč storjene žalitve?»

K temu pripominja Wolffov urad: O kakšni žalitvi ni nobenega govora, ker ni najmanjšega vzroka za pritoževanje. Ladja je imela na krovu prepovedano blago, zato je bila potopljena. Od posadke ni nihče prišel ob življenje.

LONDON, 28. (Kor.) »Times« poročajo iz Washingtona: Združene države ne bodo radi potopitve parnika »Leelanow« prekinile odnošaje z Nemčijo, ker se zdi, da je poveljnik podmorskega čolna storil vse, kar zahtevajo potrebni oziari, predno je potopil ladjo in prepovedano blago.

Zgorelo letalo.

ISSY LES MOULINEAUX, 28. (Kor.) Včeraj zvečer se je vnelo neko letalo ter z višine 300 metrov padlo na tla. Obadva letalca sta zgorela.

Nemški ujetniki v Afriki.

LYON, 27. (Kor.) Kakor poroča »Lyon Républicain«, je izjavil vojni minister na neko vprašanje, da se z Nemci, ki so kot vojni ujetniki internirani v Alžiru, ravno tako postopa kakor z nemškimi ujetniki na Francoskem.

Italija, Tirolska in Trst.

(Zvršetak.)

Dokler je obstajala trozveza, ni dunajska vlada dopuščala italijanskemu zavezniku nikakega dvoma na tem, da bi bila odstopitev tirolskega ali furlanskega ozemlja zanj absolutna nemogočnost, da vprašanje življenja in smrti. Več ali manj prikrita namigavanja so pač govorila le o petite rectification de frontiere (o mali popravki meje), pretvezno v namen, da se zvezo razmerje postavi na solidarno podlago. Pri tem pa je takorekto oblastveno koncesijonirana irendenta razum južne Tirolske neprestano reklamirala še Furlanijo, Trst, Istro in na vsaki večji

slavnosti so paradirale poleg zastav in grbov italijanskih glavnih mest čisto odkrito tudi one neodrešenih municijev Trentina in Trsta. Vsa tam rojeni Avstrijec italijanskega jezika je bil oficijelno smatran za italijanskega državljan in je pri priselitvi v kraljestvo brez naturalizacije ali kakke druge formalnosti zadobil vse državljanske pravice. Radi ljubelega miru je cesarska vlada večinoma zatiskala obe očesi. Če se je pa kdaj statuiral kak eksempel, so se dvigale strašne pritožbe, kakor n. pr. ob justifikaciji Oberdanka, ki je hotel umoriti cesarja in je za to kmalu avanciral do narodnega junaka. Vsa ploha irendentske jeze pa se je usula na Frana Ferdinanda in na načelnika generalnega štaba, ker se v svoji sodbi o resničnem mišljenju Italije nista dajala zavajati po oficijelnih zagotavljanjih in zvijačah. Generalu Conradu se je zahvaliti pred vsem na izvršni ugotovitvi južne fronte, ki omogoča sedaj hrabri manjšini zmogovito odbijanje italijanske ofenzive.

Italijani so povsem dobro vedeli, kaj hočejo doseči s svojim hinavskim zahtevanjem uravnave meje po jezikovni razdelitvi. Izlasti toliko zahtevani Trentin so mej tem z velikimi troški dogradili v pravo trdnjavo, ki od boka deluje tudi na vsako bližanje k Trstu in Soči, ki pa pred vsem čisto nemškemu delu južne Tirolske nudi brezpogojno zaščito. Še več, veliki utrjeni tabor okolo Tridenta varuje direktno tudi Bavarsko pred vpadom sovražnika, katerega tripolitanske strašne krutosti so svojedobno opisovali angleški poročevalci, torej možje, ki gotovo niso nenaklonjeni Italiji.

Poleg čisto militarnega interesa obstoji pa za Avstrijo tudi materialni interes. Tirolska in Predarlška bi bili po odrganju južnega dela dežele, objeljenega po Italijanih in številno raztresenih Nemcih, le ozek, dolg jezik, ki — potisnjen med dve veliki gospodarski območji Nemčije in Italije — nikakor ne bi mogel nadaljevati samostojne gospodarske eksistence in vzdržati potreben stik s središčem države.

Se večji gospodarski interes ima avstro-ogrska monarhija — ne le Cislajtanija — v Trstu! Posest tega edinega znamenitega trgovskega pristanišča našega zaveznika je naravnost življenjski pogoj zanj! Že za cesarja Karla VI. in od tedaj vedno se je veliko trosilo za ta emporij. V rokah Italije pa bi moralo to živahno pristanišče kmalu postati tako zapuščenno kakor Benetke — z razliko le, da bi Trst — ločen od Avstrije — imel še manjše zaledje. Od tod prihaja tudi, da prebivalci Trsta in Istre — izvenzemci večinoma najete skribente in kričace — niti nečejo biti odrešeni!

Na to opisuje grof Monts, kolike gospodarske koristi ima območje dolomitov (Tirolska) od zveze z Avstrijo, in nadaljuje potem:

Habsburška monarhija obstoji res iz elementov, stremeti narazen, tvori zmes narodov, ki jih pa drže skupaj geografske, zgodovinske in dinastične vezi. Dosedaj so se centripetalni momenti še vsakokrat izkazali močnejše nego-li centrifugalni. In ravno sedaj doživlja svet, da čim kličo cesar, prihajajo vsi njegovi narodi. Jako nevarno bi bilo za sklad skupnosti, da bi iz tega mozaike, nastalega tekom stoletij, izrgali posamične kamne. Trst, ta città fedelissima cesarja Franca, spada k Avstriji z Istro vred od leta 1382. Tirolska je bila že v letu 1363, pod nemškimi vojvodami... To nikdar pretrgano pripadnost je pripoznal tudi nemški bund, proglasivši južno Tirolsko. Trst in Istro kot zvezne dežele. Posebno ozka vez pa je tekom stoletij družila ljudstvo in dinastijo ravno v Tirolski. Leto 1809 in Andrej Hofer sta na avstrijskem dvoru istokot nepozabna, kakor l. 1848, ko je po revoluciji ogrožena, cesarska rodina pribežala v zvesti inomosti. In še danes se staroavstrijski krogi radi spominjajo lepega napisa na spomeniku na gori Isel, kjer so Hofer in njegovi zvesti bili veliko bitko:

Donec erunt montes, et saxa, et pectora nostra, Austriae domui moenia semper erunt.

Naredba

c. kr. namestništva za Primorsko z dne 28. julija 1915, št. Pr. 1573.

Civilnemu prebivalstvu je v ozemlju Primorskega prepovedano hoditi na vrhove gor in gričev.

Izveti so samo pastirji-varhi živine na paših in posestniki zemljišč, ki se nahajajo na takih krajih, kakor tudi delavci označenih posestnikov, ako se uporabljajo za obdelovanje zemljišč. Te osebe pa morajo imeti po namestništvu naredbi z dne 8. julija 1915, dež. zakonika št. 22, predpisano izkaznico o identiteti.

Hoditi na zvonike je dovoljeno samo, ako je treba kaj popravljati, v kar se mora dobiti dovoljenje od pristojne orožniške postaje, oziroma od deželne varnostne oblasti.

Prestopke bodo kaznovala politična okrajna oziroma dež. varnostna oblast z globo do 2000 kron ali zaporom do 6 mesecev.

c. kr. namestnik:

Dr. Alfred baron Fries-Skene.

Razne politične vesti.

Česka socialna demokracija in vojna. Češki socialnodemokratski poslanec dr. Šmeral je priobčil v »Pravdy Lidu« članek o poteklem vojnem letu in o stališču socialne demokracije napram vojni. Njegov izjavljanje se gibljejo v smeri, da sedanje oportunistična stališča socialne demokracije ni izsiljeno nasilnimi odredbami, marveč da je tvorilo podlago vse politične

metode socialne demokracije že pred vojno. Že v decembru 1913 je bilo na kongresu socialnih demokratov ugotovljeno, da češka socialna demokracija priznava državo kot pogoj svojega boja in svojega delovanja. Ob danih razmerah da je smatrati potrebnim, da se jači vse, kar prispeva k ohranitvi in razvoju velikega državnega organiziranega območja v srednji Evropi. Poslanec Šmeral izjavlja, da politika delavcev ravno danes ne sme izgubiti svoje trdne tendence. Treba hladno tehtati in se ne dajati voditi od fantazije in čustev. (Kaj priporočljivo tudi za kakke Slovence!) Kakor v prvem vojnem letu, treba tudi v njega zaključnem dejanju ostajati na podlagi faktičnih razmer.

Domneve vesti.

Razpust občinskega zastopstva v Pomjanu v Istri. Včerajšnji uradni »Osservatore« razglasa, da je c. kr. namestništvo razpustilo občinsko zastopstvo občine Pomjan v Istri in sporazumno z deželnim odborom istrskim poverilo občinske posle v Pomjanu c. kr. potovalnemu učitelju v Kopru, Vladimirju Kureti.

Majur Turudija o bitki na Soči. »Kärntner Tagblatt« poroča: Po bitki pri Plavah, na katero bo naša vojska z opravičenim ponosom gledala za vse čase, je divizijski župnik Lovrič obiskal svoje vrle Dalmatince, ki so delali čudesa junastva. Ko so Dalmatinci uzrli svojega divizijskega župnika, je nastalo med vojniki veliko veselje in pravo tekmovalstvo, kdo bo prvi javil njegov prihod majorju Turudiju, čegar čine bo kedaj gusla opevala. Kakor otroci svojega očeta — kadar mu hočejo sporočiti kako veselo vest, tako so drveli junaki do majorja z besedami: »Prišel je!« V pozdrav je major (ki je, mimogrede povedano, pravoslavne vere. Prip. ured. »Edinosti«) objel divizijskega župnika. Potem, ko je ta poslednji po skupinah nagovoril vrle čete, se je podal v skromno častniško vojno »jedilnico«. Globoko ganjen se je dvignil junak od Drine in Soče, majur Turudija in je naslovil na divizijskega župnika te-le besede: »Bitka na Soči bo tvorila eno najlepših poglavij naše preslavne vojske. Ti, naš ljubljeni dušni pastir, si mnogo — da zelo mnogo — pripomogel k tej sijajni, v zgodovini brezprimerni zmagi. Ne orožje, ne ubijalce kroglice, ampak duh naših vrlih junakov je zmagal. Ta duh si ustvaril ti. Ti si svojim ljudem vli herojske srčnosti, ti si moje junake, predno so zasedli strelske jarke, navdušil za cesarja, prestol in domovino; ti si napravil leve iz njih! Po svojem nepozabnem nagovoru, si napovedoval sam: Delati bodo čudesa! Veliko veselja pripravijo obojevarnemu monarhu. Tvoje prosveto se je izpolnilo. Junastva mojih vrlih na Soči so ti najlepše plačilo. Z lovor-venici ovenčani polk in posebno moj bataljon si obvezal v večno hvaležnost.

Za okrepčevanje ranjencev. Okrepčevanje naših ranjenih vojakov na postajah, kjer dobe, prihajajoče neposredno z bojišča, zasilne obveze in čakajo potem, izmučeni vsled velikih fizičnih naporov in izgube krvi, na nadaljni prevoz z železnico, je ena najpotrebnejših in najnujnejših oskrbovalnih odredb na korist našim junakom bojujočim se četam. Ni se treba strašiti nobenega truda in nobenih žrtv, ko je treba izkazati junakom kako ljubav in jim priskočiti na pomoč s taložbo. Za fronto se nahajajoče prebivalstvo najbolje dokaže svojo hvaležnost napram herojem domovine, če skrbijo ljubeznjivo za ranjene vojake. Kakor znano, je bila v Kobdij-Stanjetu ustanovljena okrepčevalna postaja, ki se je imenitno obnesla in za katero je prebivalstvo s pošiljanjem bogatih darov dokazalo zelo živahno zanimanje. Sedaj gre le zato, da se okrepčevalna služba še bolj razširi in da se ustanovi še druga enaka okrepčevalnica v Nabrežini, odkoder odhajajo istokot veliki ranjeniški transporti v notranjost monarhije. Da se nabavi vse, kar je potrebno za razširjeno okrepčevalno službo, je potreba seveda večjih sredstev in zato se obračamo do prebivalstva s toplim pozivom, da naj tudi vnaprej prispeva za okrepčevanje ranjencev, da bodo okrepčevališča zamočila v zadostni meri zgoditi samaritanske delu usmiljenja. Darovi naj se, kakor dosedaj, pošiljajo na c. kr. namestništvu predsedstvo, odkoder se odpošljejo potem na pristojna mesta.

Pojasnila dra Zuccona. Poročali smo že, da se je deželni odbor istrski dr. I. Zuccon podal na Ogrsko in Moravsko, da se na licu mesta prepriča o usodi istrskih beguncev ter da ga je potem nekaj delavcev v arzenalu v Puli interpelliralo v tamošnjem »Hrvatskem listu«, je-li šel na to pot v imenu deželnega odbora in kaj je ta poslednji sploh storil v zboljanje položaja evakuiranega prebivalstva? Sedaj odgovarja dr. Zuccon v imenovanem listu:

Povrnivši se s ponovnega potovanja po Ogrski sem našel »Hrvatski list« od 4. t. m. z vašim odprtim pismom, v katerem omenjate, da se je na Dunaju osnoval odbor za begunce iz južnih pokrajin in da se gorški deželni odbor jako zanima za to stvar, pak me vprašujete ali in v koliko se je tudi naš deželni odbor v Poreču zavzel za naše begunce in je-li sploh kaj storil v tej stvari? Na to odgovarjam sledeče:

1. Kakor dobro veste, se v Puli in na Puljskino ne more govoriti o »beguncih«, ampak o »evakuiranem« prebivalstvu, ki ni pobegnilo pred sovražnikom, marveč je moralo po ukazu višje oblasti zapustiti svoje domove in opravila. V kolikor ta oblast ni vprašala, zainteresirala in pozvala na sodelovanje drage upravne obla-

sti, se te niso smele vmešavati v stvar. Tako je bilo z županstvi, tako je z deželnim odborom.

2. Meni kot hrvatskemu priselniku ni nič znano o tem, da bi bili vojaška ali politična oblast stopili v dotiko in se sporazumeli z deželnim odborom glede evakuiranja prebivalstva južne Istre. Ako bi se to zgodilo, sem gotov, da bi bilo predsedništvo predložilo ta predmet v seje in deželni odbor bi bil storil kak sklep.

3. Kolikor je meni znano, ni deželni odbor iz svoje inicijative nič storil v tej stvari. A jaz mislim, da je — vsaj, kar se tiče hrvatskega prebivalstva, bolje, da po edinci storimo, kar moremo za zboljšanje njihove usode v tej vojni dobi, nego da bi se to delo poverilo istrskemu deželnemu odboru.

Hrvate v Istri.

4. Kaj da dela gorški deželni odbor, to je seveda njegova stvar. Ali meni je tudi tu palo v oči, da se slovenski člani istega nikdar ne omenjajo pri dodanih akcijah, ampak samo italijanski, pak prihajam do zaključka, da je tam v resnici »pobegnilo« od meje furlansko prebivalstvo, do čim so Slovenci — kakor je tudi sicer čitati v vojnih poročilih raznih časopisov — ostali v svojih krajih in to na korist in ne na škodo vojne uprave.

Mislim, da bi se moglo isto reči o Hrvatih južne Istre (Puljsčina, Vodnjanski, Barbanščina, Svetičenščina, Kanfanarščina), ko bi se mogli povrniti v svoje hiše.

5. Čul sem tudi o ustanovitvi odbora za begunce na Dunaju, ali tu moram poudariti: nepovabljenemu gostu je mesto za vratmi. Jaz, s svoje strani mislim, da je lepo, ako so uradi in odbori za to in ono, ali, kakor sem rekel: poedinci, ki jih je volja pomagati komu v nadlogi, naj ne čakajo, ampak naj sami pomagajo. Da ste mi zdravi!

Tržaška pekvska zadruga vabi lastne zadrugne oziroma njih družinske ude, ki so pripravljene prevzeti prodajo kruha, da se snidejo v zadrugi pisarni, ulica Acquedotto št. 15 danes v petek 30. t. m. od 9 do 12 ali od 3 do 5 popoldne.

Arctacija dalmatinske operetne pevke v Italiji. Iz Lugana poročajo, da so v Palanisseta v Siciliji zaprli avstrijsko operetno pevko Trevisani iz Splita, ker je osumljena spijonaže.

Požar v Modianovi tovarni kvart in papirčkov za cigarete. Včeraj jutraj ob 5. uri in četrta je prihitel na glavno gasilsko postajo čuvaj Modianove tovarne kvart in papirčkov za cigarete Ivan Cer, ter prijavil, da je izbruhnil ogenj. Pet minut potem je bil že na licu mesta poveljnik gasilcev Chaudoin s tremi gasilnimi vozovi. Ogenj je bil nastal na dvorščini tovarne v bližini izhoda iz iste na ulico dei Porta ter se je kmalu razširil po vsej tovarni, ki zavzemlje ves obok med ulicami dei Leo, Chiabrera, dei Porta in dei Piccardi. Ker se v ulici dei Leo, v bližini Modianove tovarne nahaja hospicij za kronične bolniki, so morali vse bolnike, ki so sami stari revčki, prenesti iz tega hospicija v mestno ubožnico. Trdi se celo, da je eden njih umrl od samega strahu pred požarom. — Gasilci so imeli kaj opraviti, preden so ukrotili ogenj, ki je sicer popolnoma urobnobil vse tovarniško poslopje, in še-le ob enajstih popoldne so bili gotovi s svojim delom. — Glede vzroka požara, se marsikaj govori, toda mi vemo le, da je policija aretirala gori imenovanega čuvaja Ivana Cera in še nekega drugega ponočnega čuvaja tovarne. — Škoda, ki jo je povzročil požar, znaša 1.068.765 kron, a ta škoda je zavarovana.

Ženska, ki je padla s češplje. 43letna Marija Racmanova, stanujoča v Rojanu na Marčežinu v dvorcu Redivo, je včeraj dopoldne splezala na neko češpljo, da bi nabrala nekoliko tega sadu. Po nesreči je pa padla z drevesa in se pri tem ranila pod križem, vsled česar so morali pozvati k njej zdravnika z zdravniške postaje, ki je je podelil najnujnejšo pomoč in jo dal potem nemudoma prepelati v mestno bolnišnico, kjer so jo sprejeli v IV. kirurški oddelek.

Kdo ve kaj?

Prejeto se podatki o naslednjih osebah:

Slavica Ravdaž, Trst, ul. Fabio Severo 48, vprašuje: po blištemo očetu Matiju Raholin, sestri Terzi Raholin, sestri Terzi Raholin, učitelji zlatih del, in vsakimj Katariji Raholin in nje sestro otroci.

Družina Jožefa Gabrijele, Ložice št. 113, obdaja Anhovo: oče star 60 let, Ana, 38 let, Osvold 11, Alojz 9, Albin 7, Martin 4, Silvestra 2 leti. Družina Medvedček, Gorenje Polje, občina Anhovo: Ivan, 66 let, Marija 66 let, Marija 64, Peter 30, Marija 23, Olga 3, Peter 1 leto. (Za obe družini vprašuje Marija Gabrijele, Trst, ul. Pasquale Revoltella št. 479.)

Darovi.

— V počestčenje spomina pokojne matere Marije Suban, namesto venca daruje družina Fr. Suban 20 K za sirote padlih junakov.

— Franc de Giusti, podpoveljnik mestne straže, je izročil cesarskemu komisarju 5 K na korist revnim družinam vpoklicanih Tržičanov, 5 K pa na korist revnim družinam vpoklicanih Istranov.

— Njegova ekscelencija, namestnik baron Fries-Skene je daroval za okrepčevališča ranjencev znesek 200 K.

— XI. izkaz namestništvu predsedništvu došli darovi za okrepčevalnice za ranjence: namestnik baron Fries K 200, Edy, Ina, Riki, Willy K 40, Karol Escher K 10, Fran Zajec, narednik c. kr. obrežnoobrambene oddelka, Poreč K 6, strojniki Riba K 2, Hugon Goetzl K 20, baronica Nina Morpurgo K 100, viš. fin. svet. Jakob Pederzoli K 20, Ludovik Nagelschmid K 20, John in Leonora Pollack K 20, stotnik Koschuta Demeter K 20,

predsednik pomorske oblasti Anton Delles K 100, okr. glavar Fabiani K 50, Maurice, lastnik »Maxima« K 50. — Skupaj K 658. Dostje izkazano K 6728. — Skupno K 7386.

Cene raznih živil v Trstu.

(Dne 29. julija 1915.)

Moka (pšenčna, mešana z rženo) . . .	K 2-—	kg
Moka (za kuhinjsko rabo) . . .	K 1-—	kg
Sladkor . . .	K 1-—	kg
Meso (goveje) spreduji deli . . .	K 3-68	4,08 kg
zaduji . . .	K 4-82	4,72 kg
Meso telečje . . .	K 8-—	kg
Meso kostrunovo . . .	K 2-40	2,40 kg
Slanina (soljena) . . .	K 4-40	2,40 kg
Gnjat, kuhana . . .	K 12-—	kg
Maslo sivo . . .	K 6-—	kg
Kokoši . . .	K 7-—	do 8-59 ena
Pilanci . . .	K 3-—	do 4-— eden
Polenovka suha . . .	K 2-20	2,40 kg
namočena . . .	K 1-28	kg
Fizol . . .	K 1-44	1-50 1,60 kg
Bob . . .	K 1-80	kg
Ječmen . . .	K 2-80	kg
Fizol (strojni) vinarjev . . .	K 32-40	kg
Grah . . .	K 28-—	kg
Krompir . . .	K 40	do 48 kg
Paradizniki . . .	K 4	do 6 merica
Radiz . . .	K 4	do 6 glav
Salata . . .	K 6-12	glava
Cesen . . .	K 1-12	1,20 kg
Cebula . . .	K 18	do 20 komad
Jajca . . .	K 4	6 komad
Buce . . .	K 4	6 komad
Pesa . . .	K 5	do 10 komad
Malancane . . .	K 4	do 5 komad
Kumare . . .	K 56	60 liter
Koleraba . . .	K 2	60 liter
Mleko . . .	K 2	60 liter
Olja (najceneje) . . .	K 2	60 liter

MALI OGLASI.

Išče se priden VRTNAR. Dvorce ul. Romagna št. 24.

Oddaja opremljenih najemnih sob proti zmerni mesečnini. Ul. Sapone 5, vr. 9, 11, 330

ZAHVALA.

Podpisani se iz globine srca zahvaljujem vsem, ki so mi izrazili svoje sočustvovanje povodni smrti moje ljubljene soproge

Mérice

zlasti pa gg. uradnikom - kolegom, prijateljem, znanem in sorodnikom, ki so drago pokojnico spremlili k zadnjemu počitku.

TRST, 29. julija 1915.

Leopold Visjan

cer. kr. poštni kontrolor.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. J. Čermák

se je preselil in ordinira sedaj

v Trstu, ul. Poste vecchie 12, vogal ulice delle Poste.

Izdiranje zobov brez bolečine. Plombiranje.

UMETNI ZOBJE.

Umetno-fotografski atelje

Trst, ulica del Rivo št. 42 (prilijče) Trst

Izvršuje vs